

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ LESZNA

z dnia 26 października 2023 roku

w sprawie ustanowienia roku 2024 w Lesznie Rokiem doktora Jana Metziga

Na podstawie *art. 7 ust. 1 pkt 9), 18),19) oraz art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 1 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r., poz. 194)* uchwała się, co następuje:

§ 1. Z okazji 220. rocznicy urodzin Jana Metziga, oddając hołd wybitnemu lekarzowi, postowi i wielkiemu przyjacielowi Polaków oraz podkreślając jego zasługi dla Leszna **Rada Miejska Leszna ustanawia rok 2024 w Lesznie Rokiem doktora Jana Metziga.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Leszna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Leszna

Tomasz Malepszy

Uzasadnienie do UCHWAŁY NR

RADY MIEJSKIEJ LESZNA

z dnia 26 października 2023 roku

w sprawie ustanowienia roku 2024 w Lesznie Rokiem doktora Jana Metziga

W 2024 roku przypada 220. rocznica urodzin Jana Metziga. Ustanowienie roku 2024 rokiem Jana Metziga w Lesznie będzie znakomitym uhonorowaniem wybitnego lekarza, specjalisty w dziedzinie medycyny wojskowej, pośta i wielkiego przyjaciela Polaków.

Jan Metzig urodził się w Skwierzynie 20 maja 1804 roku w rodzinie wyznania ewangelickiego. Jego przodkowie pochodzili ze Śląska. Nauki początkowo pobierał w domu rodzinnym, dalszą edukację kontynuował u rektora Schönborna w Międzyzrzeczu. Do 1822 roku szkolił się w gimnazjum joachimstalskim w Berlinie. W 1826 roku ukończył medycynę w berlińskiej Wojskowej Szkole Lekarskiej.

Od dzieciństwa Jan Metzig przebywał w towarzystwie polskich dzieci, chętnie słuchając opowiadań o dawnej, szlacheckiej Polsce. Wychowany w duchu polskości, pokochał i ożenił się z Polką - Emilią Barbarą Schäfer, z którą w 1831 roku osiedlił się w Lesznie, gdzie za sprawą odgórnego rozkazu, otrzymał posadę lekarza wojskowego. Małżeństwo to wywarło decydujący wpływ na resztę jego życia i wieloletnią działalność propolską. W Lesznie nie tylko pracował, leczyl, prowadził badania i przełomowe odkrycia w dziedzinie, w której się specjalizował. Aktywnie angażował w życie społeczne miasta, bezinteresownie wspierał mieszkańców, uprawiał działalność publicystyczną i polityczną. Pozostało po nim około czterdziestu artykułów i kilka większych dzieł.

Jego praca i poświęcenie ukazywały osobę odznaczającą się głębokim humanizmem. Dla doktora Jana Metziga zawsze najważniejszy był człowiek, bez względu na jego pochodzenie, narodowość i status społeczny. Wielokrotnie będąc świadkiem prześladowań Polaków, jawnie się im sprzeciwiał. Nawoływał do wystąpienia ludności polskiej w zorganizowanych protestach. Lekarz – społecznik, który swoim zaangażowaniem pokazywał, jak łamać bariery i pokonywać uprzedzenia. Tłumaczył, że każdy ma prawo do szacunku i wolności. Z mieszkańcami miasta miał głębokie i szczere relacje, gdyż jak mało kto poświęcał im czas, wielokrotnie lecząc ich za darmo. Poświęcając się działalności politycznej, zdobył sobie przyjaźń i oddanie Polaków. Wśród bardziej znaczących należałoby wymienić: Gustawa Potworowskiego, Karola Libelta, Augusta Cieszkowskiego, Karola Marcinkowskiego i wielu innych w podobnym stopniu oddanych sprawie walki o równość i poszanowanie praw wszystkich obywateli.

Jan Metzig był autorem otwartego pisma do króla pruskiego z żądaniami w kwestii wolności obywatelskiej i narodowościowej Polaków. Za swoją działalność i niepożądane przez władze niemieckie zaangażowanie w sprawę polską, został karnie oddelegowany z Leszna do jednostki w Głogowie. Jego przemówienia i publikacje niejednokrotnie spotykały się z agresją i prześladowaniem ze strony Niemców. Nie oszczędzono doktorowi ataków na jego własną osobę oraz niszczenia jego własności. Jan Metzig nie pozostawił jednak Leszna, rezygnując ze służby, kontynuował działalność lekarską, jako lekarz rodzinny, specjalista od chorób wewnętrznych i chirurgii. Uznanie świata lekarskiego przyniosł mu tytuł członka korespondenta Towarzystwa Naukowego w Krakowie i towarzystw lekarskich w Warszawie, Pradze i Brukseli oraz honorowego członka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Rezygnacja ze służby wojskowej przypięczętowała tylko jego dalsze zaangażowanie w sprawy społeczeństwa polskiego. Został radnym, a w 1848 roku, zgłosił się do członkostwa w Lidze Polskiej, występując jednocześnie z inicjatywą powołania do życia Ojczystego Związku dla Wielkiego Księstwa Poznańskiego, którego celem miało być przywrócenie dobrego współżycia narodów polskiego i niemieckiego. W 1849 roku na zjeździe Ligi, w Kórniku pod Poznaniem, wygłosił wspaniałe

przemówienie „podkreślające bohaterstwo Polaków w bitwach ważnych dla dziejów Europy - pod Legnicą i Wiedniem - podkreślał znaczenie Konstytucji 3 maja i życzył Polakom szybkiej odbudowy państwa.”

W 1856 roku opublikował odezwę pt. *Suum cuique (Każdemu swoje)*, w której nawoływał za koniecznością ustanowienia wolnego, niepodległego państwa polskiego. Pismo to dzięki znajomościom dr. Metziga dotarło bezpośrednio w otoczenie cesarza Wilhelma I.

W 1862 roku dr Metzigi wydał kolejną publikację pt. *Die Wiederherstellung Polens (Ponowne Powstanie Polski)*, w której postulował m.in. zaprzestanie prób germanizacyjnych i zwołanie kongresu mającego zdecydować o utworzeniu państwa polskiego. Tuż przed śmiercią, w 1867 roku, opublikował jeszcze ostatnie swoje dzieło polityczne pt. *Vive la Pologne! Ein Weckeruf an das traumbefangene Europa (Niech żyje Polska! Odezwa w celu zbudzenia uśpionej Europy)*.

Dr Johann Metzigi zmarł 1 października 1868, w wieku 64 lat. 4 października został pochowany w Lesznie, na cmentarzu ewangelickim znajdującym się przy Kościele Świętego Krzyża. Po roku, zbudowano tam nagrobek w kształcie dwóch graniastosłupów, opatrzony krzyżem oraz motywem wieńca z liści laurowych i dębowych. Znalazła się na nim tablica z napisem w języku niemieckim: *Dem Andenken des dr med, Johann Chr. H. Metzigi, geb. den 20 Mai 1804, gest. 1 October 1868 – seine dankbaren Mitburger* (w tłum. *Pamięci doktora medycyny Johanna Chr. H. Metziga, ur. 20 maja 1804, zm. 1 października 1868 – jego wdzięczni współobywatele*).

Pogrzeb dr. Metziga zgromadził nie tylko wielu jego pacjentów, ale i tych wszystkich Niemców, Polaków i Żydów, którym znana była jego działalność społeczno-polityczna. Indywidualista, człowiek o nieprzeciętnej osobowości, niemieszczący się w przyjętych schematach ówczesnego myślenia, orędownik prawdy i uczciwości. Postać – symbol współżycia i szacunku między narodami, walczący o prawa człowieka do wolności. *Homo hominum – Człowiek wśród ludzi*. 4 października został pochowany w Lesznie, na cmentarzu ewangelickim znajdującym się wówczas przy tamtejszym Kościele Świętego Krzyża.

Główne postulaty działalności dr. Jana Metziga:

- 1) zaprowadzenie prawdziwego, trwałego pokoju w Europie przez rozbrojenie;
- 2) zaniechanie wszelkich wojen zaborczych;
- 3) równouprawnienie i nadanie wolności wszystkim narodom oraz ich zbratanie;
- 4) przywrócenie niepodległości Polsce, jako konieczny warunek utrzymania światowego pokoju;
- 5) odbudowa Polski, która powinna nastąpić na zwołanym w tym celu nowym europejskim kongresie;
- 6) zaniechanie wszelkich tymczasowych eksperymentów w sprawie polskiej i przyznanie jej historycznego i zwyczajowego prawa.

W 1920 roku jeden z placów w Lesznie otrzymał imię na cześć dr. Jana Metziga. W historii miasta nazwa tego miejsca wiele razy się zmieniała. Ostatecznie, od 1956 roku, plac ten ponownie nosi nazwisko lekarza. Natomiast na frontonie domu, w którym żył i tworzył lekarz, mieszczącym się przy placu, odsłonięto pamiątkową tablicę poświęconą Janowi Metzigowi..

W związku z obchodami Roku Jana Metziga planowane jest zorganizowanie konferencji naukowej dedykowanej działalności słynnego lekarza, której organizatorem będzie Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne. Miasto Leszno zaś wyda w ramach serii *Cives Nostri* publikację poświęconą patronowi roku. Pamięć o nim to również wiedza obejmująca swym zasięgiem historię miasta i lokalnej społeczności, w nawiązaniu do której pomysłodawcy obchodów Roku Jana Metziga mają w zamiarze zorganizować wystawę ukazującą Leszno czasów słynnego lekarza. Organizatorom obchodów zależy, aby wiedza

o uczonym, lekarzu, wybitnym mieszkańcu Leszna oraz o czasach, w których żył, przetrwała także w pamięci młodszych mieszkańców naszego miasta. W zawiązku z tym planuje się również wydanie komiksu dla młodzieży, będącego opowieścią o losach leszczynian w czasie zaborów.

W uznaniu zasług Jana Metziga oraz dbając o pamięć historyczną, Rada Miejska Leszna przychyliła się do inicjatywy Prezydenta Miasta Leszna, uznając przyjęcie przedmiotowej uchwały za w pełni uzasadnione. Niech więc rok 2024, ustanowiony rokiem dr. Jana Metziga, będzie także oddaniem czci nie tylko dla niego, ale również dla wszystkich leszczyńskich lekarzy; tych, którzy służyli mieszkańcom na przestrzeni ostatnich wieków, jak i tych, którzy dziś niosą pomoc obywatelom Leszna i regionu leszczyńskiego.